

על התימונים בצמרת מע"י שמטרתם לדחוף את דיין החוצה לעזוב או לא לעזוב

אילו היית דיין...

משה דיין אינו אדם המחליט מהר. בניגוד לדעה המקו בלת, הוא מתלבט הרבה. ואמנם — יש לו במה להתלבט הפעם, שכן לא קל להחליט אם לעזוב את מע"י לפני הבחירות או להישאר בשורותיה. נסה להעמיד את עצמך במקומו, ושקול את הנימוקים בעד ונגד. אחרי שתגיע אתה לידי החלטה — נסה לנחש מה תהיה החלטתו של דיין.

וד לפני שנפטר לוי אשכול, כאשר החישובים המפלגתיים של מע"י לקראת הבחירות היו שונים מכפי שהם היום. הבחירות היו פתוחים ספיר למקורביו מה הוא מתכוון לעשות עם משה דיין: לדחוף אותו מחוץ למפלגה — לפני הבחירות. החשבון היה פשוט: מכיוון שאין המישור מרת הוותיקה מתכוונת למסור לדיין את השלטון מרצון; ומכיוון שהוא לא יקבל את תכתיב הוותיקים — יש להניח שהוא "יארגן" איוה פוטש קטן. האפשרות הסבירה ביותר: דיין יסכים להיות מוצב באחד המקומות הי ראשונים ברישימת המערך, יבטיח לעצמו מספר רב ככל האפשר של תומכים בין הי מועמדים למקומות הריאליים באותה רשי מועמים. אחרי הבחירות יציג את דרישתו להיות ראשי-הממשלה — אחרת יפרוש עם מספר גדול של ח"כים של המערך. יחד עם הי ימין והדתיים, יוכל או להקים ממשלה. על כן, החליט ספיר, יש להקים רפואה למכה. יש להביא את דיין לידי פרישה — לפני הבחירות. ואילו כמה מידידיו המובה קים של דיין הצהירו: "הוא לא טיפש. מס פיק היה לו הפילוג הראשון של רפ"י. הוא יישאר בפנים."

★ ★ ★
המצב השתנה באופן דראמטי ברגע שזמנת לוי אשכול. לא היה זה שנוי מהותי של הנתונים היסודיים; הם פשוט קיבלו דחיפות מירבית. ואז הסתבר, כי ספיר רזי הרבה יותר מדין. הסתבר דבר נוסף, שפגע עוד יותר במעמדו הציבורי

א **בוג'ילדה**, בחיגום עברי, פירר לשוט, בו היה מלקה את מבצירי-חמתו. היחיד שניסה להרביק לאבוג'ילדה גם שמישפחה היה עורך העיתון הערבי אל קודס. מחמוד אבדולף; "שמו היה אבוג'ילדה אל-ערמית. הוא היה תושב בבלוס. בין השנים 1933—1935 הרג המון שוט רים וחיללים. הוא היה איש מאוד עממי, נוהג לחגור שתי חגורות-כדורים צולבות על חזהו. ב-1935 הוצא להורג על-ידי ה-בריטים בירושלים."

בעד עזיבה מייד

✓ אחרי גולדה: ספיר

הדרך לראשות הממשלה חסומה. וכשיו על-ידי גולדה; אחרי הבחירות על-ידי פינחס ספיר. אין טעם לחכות. האחד עם מפ"ם יגביר עוד יותר את כוחם של שוליי דיין.

✓ תמיכת ההמונים

כוחהמשיכה שלו חזק יותר אצל ההמונים ברחוב. מאשר במנגנון המפלגה. רק בבחירות יכולים ההמונים להכריע ישירות.

✓ המרד נגד הזקנים

פרישה מיידית תחזק את תודעתו כסמל המרד של הדור הצעיר נגד זקני המפלגה.

✓ לשון-המאזניים

בזורים רבים מצביעים יותר "נגד" מאשר "בעד". אם יתייצב דיין בראש רשימה משלו, ימשוך את הצבעת-המחאה הזאת. הוא גם ימשוך קולות שהיו ניתנים, בדרך הטבע, לגז"ל ולדתיים. הכנסת הבאה תהיה מחולקת לשלושה גו שים גדולים, ושום גוש לא יוכל להרכיב ממשלה בלי תמי כתו. אז יוכל לדרוש לעצמו את ראשות-הממשלה.

✓ הכסף

הבעיה הכספית ניתנת לפיתרון. אפשר לגייס כסף בחו"ל, ויש גם הבטחות לתרומות מבעלי-הון בארץ.

✓ יישאר שריבטחוק

אין להניח שפרישה מהמפלגה תשנה את מעמדו כשרי הבטחון. אם תרצה גולדה להחליפו, עקב הפרישה יגרום הדבר, כמעט בוודאות, לפירוד ממשלת הליכוד הלאומי.

נגד עזיבה מייד

✗ לקח הפילוג הקודם

הפילוג הקודם של רפ"י היה שיעור יקר, ואין בטחון שפילוג נוסף לא יסתיים אף הוא בכישלון בקלפי.

✗ מתלחכים ואינם מצביעים

הבחור הישראלי הוא חיה שמרנית מאוד. ההמונים המת להבים ממשה דיין יצביעו, ברובם, כפי שהצביעו בפעמים קודמות. רק חלק מהם יסבור את הרגלו ויצביע בעדו.

✗ המשך הכהונה

אין ביטחון שגולדה וספיר ישאירו אותו במשרד הבטחון. אם יאלץ להתפטר, יאבד את מרכז-הכוח העצום המופקד עתה בידו, ושבעזרתו הוא נמצא במקד ההתעניינות.

✗ מנגנון וכסף

התלהבות המונית לבדה אינה מספיקה כדי להבטיח נצחון גדול בבחירות. דרושים מנגנון, כסף, עורך אירגוני.

✗ העורף בהתיישבות

פילוג מע"י עלול לקומם נגדו את תנועת ההתיישבות, שהיא העורף הטבעי שלו.

✗ להיאבק מבפנים

את ראשי-הממשלה תמנה בעתיד הנראה לעין, מפלגת הי עבודה. מי שרוצה לזכות בתואר, חייב להיאבק עליו בפנים.

✗ רק אחרי הבחירות

אם לפרוש — אזי בתנאים נוחים יותר אחרי הבחירות.

היו שניהם נחלים תבוסה. אבל אז לפחות היו מעריציהם ממשכים לדאות בהם פייטי רים. תחת זאת היתה התגובה הניכזת: "הם גיבורים גדולים — עד הקרב המכריע. ילדי תנובה בסך הכל. רגילים שיגישו להם הכל על מגש."

דובריו של דיין — העושים את מלאכתם גם מבלי שהוא עצמו יבקש זאת מהם — החלו מחזירים לעיתונות ולרחוב את ה מושג "התבוסה של דיין", אבל דעת-הקהל לא קיבלה את הבלוף. היא ידעה שדיין נב נע ללא קרב; הוא לא הובס בקרב. יוקרתו של שר הביטחון — שמוא מאי 1967 היתה בקרעלייה שאינו תלוי בשיקו לים הגיוניים — ספגה מהלומה קשה. עד כדי כך, שדיין עצמו היה צריך להצטדק: "לא הצגתי את מועמדותי מכיוון שלא היו שום סיכויים... פוליטיקה זה לא תחרות ספורט..."

כל אלה הם נימוקים נכונים. אבל נימו קים של עסקנציק מפלגתי, לא של מנהיג לוחם כריזמטי, מי שהכיר את דיין היטב ידע, שהוא יהיה מוכרח להגיב כדי להשיב לדמותו את הי ברק שאבד. ומי שמגיב מתוך כעס — כמעט תמיד עושה שגיאה.

עשה זאת. שניהם קיבלו בחריקת-שיניים את תוצאות התימרון המהיר של פינחס ספיר, שהכתיר את גולדה מאיר במיבצע-בוק. ייתכן שאילו התייצבו השניים להתמודדות,

אבו ג'ילדה

בה אחרי אותם ימרארעות של שנות השלושים. בשנות ה-50, למשל, נהג ערבי יליד תל-חנן ותושב גינן להסתנן לחיפה, לפ שיטות-פריצה בדירות-מגורים על הכרמל. בחזרו לגינן היה רוכב על אופנוע ומ פור את שלל הפריצות ברחובות העיר, לקול מיצהלותיו של השבאב המקומי. "זה מחיפה! זה שלל יהודים!" היה קורא. מפקד מדור הבילוש החיפאי באותם ימים — רבי-פקד קרל זינגר — ררך לו מארב על הגבול ולכו אותו. המסתנן ניסה לברוח, והבלש האגדי ירה בו והרגו. איך קראו לאותו ערבי? גם כן אבוג'ילדה. כי עם הומן, הפך השם אבוג'ילדה כינוי לכל שודד-זרכים נועז, סמל מנהי גי הכנופיות ההרריות הערביות. לשפה העברית חדר אבוג'ילדה כדמות אגדית, אשר רק מעט ידעו כי אימנם היתה קיימת במציאות. ילדי-הגן שרים לו חרוזים כמו: אבוג'ילדה השודד / מי שוטרים לא מפחד; או אבוג'ילדה מלך השדים / אוכל הרבה שקדים. / הוא אוכל אותם בבוקר / והם עולים לו ביוקר.

של דיין: שהוא, בעצם, זהיר מאוד והססן. הוא לא התייצב מול האתגר הפיתאומי, והכריז: "אני מועמד לראשות הממשלה!" פרט מאלף: גם מתחרהו, יגאל אלון, לא

שים היה מוכן להרוג בן-אדב. אחרי אי זה שנתיים של פעילות גייס כמודיע, מסיה ומרגל עבור משטרת המנדט. לעיס קה הזאת הוא נכנס על מנה להציל את אחיו הצעיר מאיוה תיק שהיה לו במש טרה. אבל לכסף הוא הגדש את המאה הוא חטף קציני-משטרה יהודי בשם משה לזרוביץ מעתלית, יחד עם אשתו ושני ילדיו. את הקצין ואת אשתו הוא רצה, כופר. אנשי משטרת המנדט ארכו לו לי לה אחד בקירבת גינן, לכדו אותו, הביאו הו למשפט בירושלים והוציאוהו להורג. מסיפור זה הסתיג חוקר הפרשיות ה נעלמות שלמה בן-אלקנה. לדבריו, רצה הקצין לזרוביץ בוצע על-ידי שודד מפור סם אחר — אבדורה.

★ ★ ★
מן האגדות עולה רצח דמות של **רובין** הוד ערבי, שפעל בין השנים 1933—1935 וביצע כל פשע אפשרי, מג ניבה ועד רצח. מנהיג כנרשיה אלים ואכ זר, שהפיל חתירו על הישוב בכלל ועל המשטרה בפרט. האגדות כה שונות, משו גות ומגומות — עד כי משכו גם הר

★ ★ ★
את השגיאה השנייה — אחרי הכני ידע ללא קרב — עשה משה דיין בי חיפה. חסידי אומרים שזו היתה "תאונה". היא עשה זאת בחיפה. בפני כ-1800 איש שמילאו את אולם ארמון. בערב שאורגן על ידי התאחדות הסטודנטים. כאשר שאל אותו אחד הנוכחים מה דעתו על מסע ההחתרות למענו כראשי-ממשלה, השיב: "אינני רואה כל פסול דמוקראטי בהחתרות."